Ч. 223 Второкъ 17 (5) жовтня 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль гр. кат. святъ) о 5 ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламаціѣ незапечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к

До ситуаціѣ

Вельми характеристичну статю знаходимо въ послѣднôмъ Fremdenblatt-ѣ, въ котрôй обговорює ся теперѣшна ситуація, выкликана несподѣвано проектомъ реформы выборчои. Згадана ґазета пише:

„Австрія девятнацятого столѣтя належить до минувшости. Стоимо вже въ Австріи въ двадцятôмъ столѣтю. Мы станули въ сѣмъ вôдъ 10 жовтня. Намъ повело ся такъ якъ Беляміому, котрый въ снѣ дôставъ ся въ слѣдуючу тысячку лѣтъ и побачивъ новый ладъ въ свѣтѣ; лишь що Белямі пробудивъ ся и сонъ щезъ, а мы не можемо вже вернути назадъ до дотеперѣшныхъ вôдносинъ. Мы переступили черезъ порôгъ столѣтя. Яку бы й не принѣсъ кабінетови ґр. Таффого судьбу новый проектъ реформы выборчои — зъ загальнымъ правомъ выборчимъ треба числити ся якъ зъ довершенымъ фактомъ. Того приреченя, даного зъ мінїстерскои лавы, не можна буде взяти назадъ міліонамъ новыхъ выборцѣвъ. Они мають вôдтеперь претенсію до своихъ жадань и кожде правительство буде мусѣло зъ тымъ числити ся, скоро не схоче выставити ся на борбу и небезпечну аґітацію“.

Трудно — каже Fremdenblatt дальше — предвидѣти, якъ переобразуюють ся дотеперѣшнй основы нашого житя публичного. Богато дечого єсть для насъ неясного и непевного. Новый ґрунтъ, на якôмъ мы станули, єсть намъ ще зовсѣмъ незвѣстный, а тыхъ кôлька параґрафôвъ не дають намъ ще докладно образу того перевороту, передъ котрымъ стоимо. Одушевляти ся для загального права голосованя въ засадѣ не маємо нѣякои причины.... Але хтожь буде тому перечити, що по розширеню тягару податкового и обовязку службы войсковои мусять тымъ тягарамъ вôдповѣдати наконецъ такожь и права? Годѣ бы дальше спыхати на масы лишь новй обовязки, а не розширяти ихъ права. Такъ отже єсть загальне право голосованя сповненємъ правного обовязку. Той обовязокъ треба зовсѣмъ сповнити, але не завсѣгды мае ся при тôмъ чувство роскоши.

Дальше обговорює згадана ґазета нашй вôдносины політичнй, порôвнує ихъ зъ вôдносинами заграничными и приходить до заключеня, що при новôмъ порядку рѣчей могли бы дуже легко въ наслѣдокъ розладу въ партіяхъ порядку дôстати ся до парляменту соціялъ-демократы и они могли бы у насъ мати бôльшій успѣхъ якъ н. пр. въ Нѣмеччинѣ. Мы — каже Fremdenblatt — не дрожимо и не дзвонимо зубами на самъ видъ соціяльнои демократіѣ. Мы волимо навѣть соціялъ-демократôвъ въ парляментѣ якъ поза нимъ. Они держать ся въ парляментѣ навѣть спокôйнѣйшои політики. Мы видимо въ нихъ навѣть першихъ посланцѣвъ того напряму, котрый не буде зовсѣмъ знати національныхъ и правно-державныхъ спорôвъ. А хочь реформа выборча мае за основу ослабити силу національныхъ и правно-державныхъ партій, обмежити ихъ монополь и силою зробити переломъ въ національныхъ и державно-правныхъ запутанинахъ, то годѣ запôзнавати величину и вôдповѣдность того.... Право соціяльне роздирае право державне, подôбно якъ будучность усувае минувшость. Мы бы згодили ся на вôдновлене нашого житя політичного, колибъ мы знали, що судно державне мимо новыхъ стремлень задержить свôй давный щиро-австрійскій курсъ... Коли баталіоны робôтникôвъ влѣзуть до куріѣ мѣстъ, то тенденція нашои конституціѣ вымагае забезпеченя противъ вытисненя мѣского елементу зъ парляменту, бо въ противнôмъ случаю на мѣсце куріѣ мѣстъ станула бы курія соціяльнои демократіѣ въ парляментѣ и ослабила бы якъ разъ ту часть парляменту, котра въ національныхъ и державно-правныхъ справахъ пôдпорядковує ся найохотнѣйше австрійскôй идеи державнôй — ослабила бы нѣмецко-австрійску ґрупу.

„Камѣнь загального права голосованя — кôнчить Fremdenblatt — почавъ вже котити ся. Нѣяка сила не здержить єго або не покотить нимъ взадъ. Вôнъ мусить вôйти въ будову державы не захитуючи основами будовы и не розбиваючи єѣ. Мы принимаємо безъ опору червону краску нового парляменту, але вѣрна чорно-жовта краска не повинна при тôмъ нѣчого потерпѣти“.

Деякй вѣденьскй ґазеты доносять, що проектъ реформы выборчои выготовлено пôдчасъ побуту мін. Штайнбаха въ Нальжевѣ. Властивыми авторами проекту суть отже дръ Штайнбахъ и ґр. Таффе. Иншй члены кабінету довѣдались о нѣмъ ажь на послѣднôй конференціи мінїстеріяльнôй. Внесене проекту до Палаты прискоривъ ґр. Таффе ажь тогды, коли довѣдавъ ся, що именемъ лѣвицѣ мае бути предложеный проектъ реформы выборчои, выготовленый пос. Беренрайтеремъ. Проектъ сей, якъ вже звѣстно, творить зъ робôтникôвъ, обовязаныхъ до забезпеченя ся на случай недуги нову клясу выборчу, котра въ безпосереднôмъ выборѣ высылала бы 18 членôвъ до Палаты пословъ. Проектъ ґр. Таффого попсовавъ пляны лѣвицѣ.

Розумѣє ся, що всѣ клюбы парляментарнй занимають ся дуже живо проектомъ реформы выборчои, але доси не порѣшили ще нѣчого. Звѣстно лишь то, що лѣвиця готова до опозиціѣ, а найновѣйшй вѣсти зъ Вѣдня кажуть догадувати ся, що и Коло польске не дуже бы обставало за проектомъ и — якъ

2)

О ТЫХЪ, ЩО ПИШУТЬ,

и тыхъ, що читають.

(Добре знати селянамъ и мѣщанамъ.)

(Дальше).

А зъ вôдки-жь беруть ся у насъ въ Галичинѣ ґазеты и книжки, писанй не чисто по нашому, тôлько троха по московски, троха по церковному а троха таки й по нашому? Хто ихъ выдае? Выдають ихъ люде, що не вѣрять въ нашу будучину, а передовсѣмъ такй, що запродали ся Москалеви въ службу. Ще въ часы, коли мы справдѣ не мали чимъ дуже хвалити ся, найшли ся люде, котрй замѣсть попрацювати и доробити ся свого маєтку, сказали: „Мы а Москалѣ то оденъ нарôдъ; на що намъ дорабляти ся, коли вже все маємо готове; радше пристати до Москалѣвъ“. Отже й теперь, коли вже хиба темный ворогъ нашъ не бачить того, чого мы доробили ся, є такй, що такъ само морочать людямъ голову. А то тôлько треба взяти на хлопскій розумъ: Чей же Москалѣ не даромъ звуть ся Москалями а мы Русины Русинами. Вже зъ того якъ мы называємо ся, видко, що насъ вôдрôжняє мова. Впрочôмъ хто зъ нашихъ людей розмавлявъ коли зъ Москалемъ, той заразъ пôзнавъ, що то не все одно, руска а московска мова. Тому то у насъ мало хто зъ селянъ розумѣє тй ґазеты, або книжки, писанй не по нашому, що выходять у Львовѣ або въ Чернôвцяхъ. Тай тымъ, що ихъ выдають, не залежить дуже на тôмъ, щобы ихъ люде розумѣли; имъ иде о що инше.... Декотрй Москалѣ не тôлько хотять нашихъ братôвъ Украинцѣвъ змосковщити; имъ забагае ся и ту въ Галичинѣ допняти того; отже наймають собѣ за грошѣ людей а тй вже морочать людямъ голову, якъ можуть. Та вже на нихъ люде давно спôзнали ся и не вѣрять имъ. Черезъ то ихъ щоразъ менше и небавомъ они щезнуть, якъ отъ холера, що прийде и забере ся. Впрочôмъ нема що бôльше о тыхъ москволюбахъ говорити, бо ихъ кождый добре знає....

Але крôмъ нихъ є ще й такй, що кажуть: „Що намъ до Украины? Мы дбаймо про Галичину!“ Въ тôмъ то й цѣла бѣда, що мы своихъ рôдныхъ братôвъ за границею не хочемо знати. Замѣсть передъ цѣлымъ свѣтомъ похвалити ся: Диви ся, якй мы широкй и далекй землѣ маємо! — мы порпаємо ся на своимъ малôмъ смѣтю и здає ся намъ, що тôлько сонця, що въ вôкнѣ. Украинцѣ, Буковинцѣ и Русины зъ Угорщины — всѣ мы собѣ браты, бо всѣ мы однаково говоримо, и оденъ другого вырѣкати ся не повиненъ, а радше повиненъ памятати оденъ про другого. Украинець значить то само, що Русинъ, и тому то свою землю мы называємо Украина-Русь; а свою письменность украиньско-рускою.

До чого я то весь кажу?

Я то кажу длятого: Иншй народы вже не журять ся, по якому мають писати и нѣхто имъ не боронить того; лише намъ того боронять въ Россіи — тамъ насъ и бють и плакати не дають, а до того мы ще й самй собѣ баламутимо. У кого здоровый розумъ и серце щире, той свого народу не покине; ба, але є слабодухи зъ заячимъ серцемъ, що зъ страху пристають до другихъ народôвъ; є люде пôдлй, що запродають ся въ службу нечестну—а всѣ они стоять на завадѣ роботѣ патріотичнôй. Отже я описавъ то все на то, щобы показати, якъ тяжко нашимъ письменикамъ писати, коли на нихъ настають и чужй — а що гôрше и свои.

Якъ жиє ся нашимъ письменикамъ?

Ты собѣ возьмешь книжку въ руки, прочитаєшь и скажешь: А-ди, якій мудрый, якъ складно написавъ! А тобѣ може й на думку не прийде, що хочь якій той письменикъ мудрый, а вôнъ неразъ не мавъ може що й ѣсти. А чому? Бо вôнъ такій чоловѣкъ, що волить писати книжку для свого народу, нѣжь дбати тôлько про себе. Що єму зробишь, коли вôнъ такій въ роду? Якъ тôлько вôнъ справдѣ

кажуть — готове навѣть спôльно поступати зъ лѣвицею.

О скôлько доси звѣстно, то лишь антисеміты заявляють ся рѣшучо за проектомъ. Въ тôмъ самôмъ дусѣ мае выпасти такожь ухвала клюбу Штайнвендера. Ситуація мае бути теперь така, що або парляментъ буде розвязаный або инакше міністерство подасть ся до димісіѣ.

Sonn- u Montags-Ztg. доносить, що міністерство ще передъ рокомъ ухвалило реформу выборчу. Дальше каже згадана часопись, що міністерство мае цѣсарске уповажнене розвязати Раду державну, наколибъ не удало ся утворити бôльшости, або колибъ станъ выимковый въ Празѣ не одержавъ бôльшости.

Переглядъ політичный.

Перебуваючій вôдъ кôлькохъ днѣвъ у Вѣдни въ строгôмъ инкоґніто грецкій король, вôдвѣдавъ оногды міністра справъ заграничныхъ ґр. Кальнокого и перебувъ у него майже годину.

Комендантомъ 1 корпуса въ Краковѣ именованый ґр. Икскиль-Ґіллєибандъ, комендантъ VI корпуса въ Кошицяхъ.

Торжества повитаня россійскои ескадры вôдбувають ся зъ нечуваною доси навѣть й у Франціи величавостію. Годѣ ихъ тутъ докладно описувати, але сумы, якій на нихъ выдано, можуть дати бодай маленьке о нихъ понятє. Само мѣсто Тульонъ выдало на нихъ що найменше пôвъ міліона, а держава дала 400.000 франкôвъ. Париска рада громадска призначила на нихъ 350.000 фр. а парискій комітетъ журналістôвъ ухвалив̂ъ выдати на прийнятє и угощене россійскихъ гостей пôсля потребы 180.000 до 200.000 фр. Позаякъ парляментъ теперь не радить, а на само ухвалене потрѣбныхъ на устроене торжествъ годѣ скликувати парляментъ, то правительство помогло собѣ въ той способъ, що казало радѣ державнôй ухвалити собѣ зъ надзвычайного кредиту въ сумѣ 386.000 фр. зъ тымъ застереженемъ, що зажадае пôзнѣйше ухваленя сеи сумы вôдъ палаты послôвъ и сенату. Сума та такъ подѣлена, що міністерство маринарки дôстане 150.000 фр. на прикрашене кораблѣвъ фляґами; міністерство вôйны дôстало 35.000 фр.; міністерство справъ внутрѣшныхъ 150.000 зр., зъ котрыхъ мае ся заплатити 10.000 зр. за готель, въ котрôмъ будуть коштомъ державы удержувати ся россійскѝ офіциры. Прочѝ 140.000 фр. призначено на запомогу для мѣста Тульону.

Россійскій адміралъ Авелянъ выголосивъ въ Тульонѣ дня 13 с. м. слѣдуючій тоастъ: „Коли я нинѣ рано вплывавъ до тульоньского порту и побачивъ кораблѣ французскои ескадры, то ажь тогды набравъ я правдивого понятя о морскôй силѣ Франціѣ, а не сумнѣваю ся, що такъ само могуча есть и сухопутна армія французска. Я гордый зъ того, що царь выбравъ мене, щобы вôдвдячити ся за кронштадску гостину; я щасливый, що можу назвати ся приятелемъ Франціѣ. Пю за здоровле французскои маринарки, армиѣ и цѣлого краю“. Слова тѝ принято зъ великимъ ентузіязмомъ, а коли вôдтакъ музика заграла имнъ россійскій, выслухано его стоячи. Авелянъ вызначивъ 50 офіцирôвъ зъ своеѣ ескадры, що мають поѣхати зъ нимъ до Парижа.

Новинки.

Львôвъ дня 16 жовтня.

— **Є. В. Цѣсарь** зволивъ удѣлити рим. кат. комітетови парафіяльному въ Краковци 300 зр запомоги на вôдбудоване костела.

— **Перенесеня.** Ц. к. Дирекція почтъ перенесла асистентовъ Ивана Лєбенштайна зô Станіслав̂ова до Коломыѣ, а Стан Бразяку зъ Коломыѣ до Станіслав̂ова.

— **Є. Е. п. Маршалокъ краєвый** выѣхавъ на кôлька днѣвъ до Гумниськъ, звôдки поѣде просто до Кракова на торжество створеня нового театру.

— **Стипендіѣ** Є Е. князь Адамъ Сапѣга надавъ на рôкъ шкôльныи 1893/4 стипендіѣ по 500 зр. рôчно зъ фондаціѣ бл. п. кн. Льва Сапѣги — Льву Войтѣхови Корыбскому, ученикови Академіѣ торговельнои въ Празѣ, и докторандови фільозофіи Александрови Колессѣ, щобы могли дальше вчити ся за границею. П. Колесса давъ ся вже пôзнати зъ кôлькохъ, незвычайно совѣстно оброблены̂хъ працъ научныхъ, зъ помѣжь котрыхъ праця про польского поета Залєского, помѣщена въ першôмъ томѣ „Записокъ товариства им. Шевченка“ и праця про Федьковича, що друкуе ся теперь въ „Зорѣ“, належать до найоважнѣйшихъ въ нашôй літературѣ научнôй.

— **Даръ.** Ґрафъ Станіславъ Бадені, членъ Палаты панôвъ, давъ вôдповѣдно урядженый льокаль на помѣщене клясы надетатовои въ Королци, подарувавъ мѣсце пôдъ нову школу на Перевôзци и звышь моргъ поля для школы въ Залѣсю. Окружна Рада шкôльна въ Бучачи щиро подякувала ґр Ст. Баденіому за такій величный даръ на цѣли просвѣты.

— **Испытъ зъ рахунковости** державнои и купецкои зложили въ Намѣстництвѣ: Иванъ Борисъ, Дашиньскій и Рудницкій.

— **Вôдъ Дирекціѣ товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“** одержуемо отсе письмо: Зъ приятностію подаемо до вѣдомости Поважанои Редакціѣ, що вôдъ часу послѣдного нашого оповѣщеня т. е. вôдъ дня 11 вересня 1893 до кôнця вересня с. р. прибуло въ товариствѣ взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ 1876 полісъ въ обезпеченою вартостію 992.925 зр. Разомъ отже зъ попередными обезпечено въ товариствѣ „Днѣстеръ“ по день 30 вересня с. р. включно — майно въ загальнôй сумѣ 7,289.960 зр. въ 10.605 полісахъ. Всѣхъ шкôдъ до того часу було 42, а зъ тыхъ 40 зліквідовано и выплачено, одну выплату здержано до укôнченя слѣдства судового, а одна якъ-разъ ліквідуе ся. Квота всѣхъ тыхъ шкôдъ до кôнця вересня с. р. выносить 14% вôдъ узысканои до того часу преміи.

— **Загальнѝ зборы** академічного товариства „Союзъ“ въ Черновцяхъ вôдбули ся дня 11 жовтня о годинѣ 5 ôй по полудни у власнôй комнатѣ. Коли зъявило ся достаточне число членôвъ и гостей, отворивъ голова тов. Василь Дутчакъ загальнѝ зборы промовою, а потôмъ приступлено до порядку дневного. Вôдчитано протоколъ зъ попередныхъ загальныхъ зборôвъ а вôдтакъ справоздане зъ дѣяльности уступаючого выдѣлу. За щиру працю для товариства зборы ухвалили признане головѣ товариства Дутчакови, касієрови Єхови и контрольорови Николѣ Железôвскому. На нового голову выбрано Ивана Костецкого, заступникомъ головы Мартина Турчаньского, секретаремъ Михаила Вашкевича, касієромъ Льва Єха, бібліотекаремъ Атанаса Федоровича, господаремъ Л. Мартовича, контрольоромъ Николу Железôвского. По вôдложеню затвердженя реґуляміну на засѣдане мѣсячне — приступлено до внесень. Помежи ними важнѣйше було внесене Н. Железôвского, щобы „Союзъ“ порозумѣвъ ся зъ иншими академічными товариствами рускими що до выдаваня часописи, котра бы заступала интересы молодежи рускои. Зборы закôнчено о годинѣ 8 ôй вечеромъ.

— **Новѝ сходины товариства „Громада“** у Вѣдни вôдбули ся при участи звышь сорокъ членовъ зъ родинами. Крôмъ видне̂йшихъ членôвъ товариства — о. Пюрка, д-ра Гнатовского зъ женою, — витали члены „Громады“ совѣтника д-ра Савчака зô Львова, д-ра Беньовского и д-ра Кріца. Д-ра Савчака, що въ переѣздѣ черезъ Вѣдень, не забувъ вôдвѣдати рускои кольоніѣ, привитавъ дуже сердечно заступникъ головы п. Бѣгунъ, а дръ Савчакъ, розглянувши якъ веде ся товариство, и розвѣдавши ся про цѣле дѣловодство, здивувавъ ся такъ гарнымъ розвоемъ товариства въ однôмъ роцѣ, вôддавъ повне признане заступникови головы за его енерґічну роботу и пожелавъ, щобы товариство розвивалось и на дальше якъ найкрасше, а не зôйшло зъ разъ выбраной дороги щирого патріотизму. При тôй нагодѣ вписавъ ся дръ Савчакъ въ члены товариства. Мимоволѣ приходить намъ на гадку товариство „Сѣчь“, котре колись горнуло коло себе всѣхъ приѣзжихъ людей, а нинѣ — зъ вины самыхъ членôвъ за-для компанованя зъ москвофільскою клікою — розвязане. Жаль, великій жаль! Товариство „Громада“,ноучене долею „Сѣчи“ держить вôдъ себе зъ далека всякихъ „русскихъ“, котрѝ вôдъ самого заснованя „Громады“ пробовали втиснутись до неи. Около годъ

ладнѝ рѣчи пише, то най вôнъ пише, не треба ему боронити, бо то намъ иде на славу и на науку — але отъ що мы повиннѝ ему зробити: мы повиннѝ ему заплатити, щобы вôнъ мôгъ зъ того жити. Поясню вамъ отже то троха ширше.

Для кождого, що пише щось для письменьства, читачь дуже важна особа. Правда, не оденъ пише для своеѣ приемности, особливо у молодôмъ вѣцѣ, але де далѣ, якъ тôлько не покине пера, бажае вôнъ показати ся зô своимъ знанемъ и талантомъ передъ свѣтомъ, хоче навчати, зворушувати такъ чи сякъ нарôдъ, будити сяку чи таку думку — словомъ, бажае читачѣвъ, котрѝ бы его зрозумѣли, оцѣнили, а то и — заплатили за науку, за приємнôсть та за трудъ автора. Такъ есть, и заплатили.... Легко то и приемно прочитати щось гарного, та не такъ легко написати. До того потрѣбный талантъ, наука, велика витревалôсть и часъ.

Одно безъ другого неможливе и тому неразъ чоловѣкъ зъ талантомъ письменьскимъ не пише нѣчого або мало що, бо не мае часу; а не мае часу тому, бо працюе на хлѣбъ иншимъ способомъ, а не перомъ въ літературѣ, въ котрôй — якъ у насъ — не може заробити на житє. Поки молодый, то й журбы мало; напише радо и за дармо, вдоволить ся тымъ, що надрукують де въ часописи его твôръ; та нехай вôнъ не то постарѣе ся, а стане дбати тôлько про свою родину, або взагалѣ перестане занимати ся дуже идеалами, а радше займе ся самолюбными забагами — дивись, уже й замовкъ чоловѣкъ!

И не диво: вôнъ же чоловѣкъ, потребуе ѣсти и дати ѣсти, одягти себе и другихъ, потребуе десь жити и заробляти на хлѣбъ. Якъ бы такъ вôнъ мôгъ собѣ заробити на житє творами літературными — а! тодѣ, якъ тôлько вôнъ справдѣ чуе у собѣ письменьскій талантъ и вдачу и люде ему се признають, вôнъ не стане мучити ся зъ дѣтворою у школѣ, або чистыхъ и нечистыхъ справъ боронити або слѣпнути надъ якими чисельними рубриками и т. п., а певно буде писати для літературы, бо се для нього робота по души. Кобы лише у насъ авторамъ платили такъ якъ у иншихъ народôвъ! А то у насъ для штуки можна жити, а зô штуки можна не заробити нѣ шелюга и пôти тамъ, „идѣ-же нѣсть болѣзни“. У насъ не платять, хочь ты напиши и Богъ зна яку гарну штуку! Тамъ десь часомъ заплатять виднѣйшому письменикови, але такъ скупо, що соромъ и згадувати. И трафляе ся се ще дуже рѣдко.

Письменики нашѝ можна сказати, люде єдинѝ! Працюють за спасибô неразъ и цѣле житє. Видко, и нарôдъ имъ любый и праця для нього имъ мила и они жертвують для неи всѣ свои силы. Колись скажуть нашѝ потомки: „Були у насъ письменики, що для народу зробили богато, а нарôдъ для нихъ нѣчого, хиба декотрому поставивъ памятникъ.... Що имъ зъ памятникôвъ?... Имъ треба було за житя помочи!

Тому, що мы нашимъ письменикамъ не помагаемо, то они не суть такѝ, якъ у иншихъ народôвъ. Въ иншихъ народôвъ сидить письменникъ чи у своѣй хатѣ чи въ книгозбôрѣ, читае, вчить ся, вынаходить рôжнѝ новины, списуе книжку, дôстае за ню грошѣ, за котрѝ жие, и пише знову другу книжку. А у насъ чи священикъ, чи професоръ, чи урядникъ, що занимае ся літературою, мусить перше напрацювати ся у своимъ фаху, щобы заробити на житє, а вже тôлько, коли охота прийде, присяде на хвилину та напише дещо прихапцемъ. Така робота, розумѣе ся, гôрша, нѣжь правдивого письменика, що тôлько своею роботою занимае ся. А у насъ такихъ письменикôвъ доси такъ якъ бы ще не було, бо не хотять зъ голоду повмирати. На всѣмъ можна у насъ заробити а на книжцѣ не можна.

А якъ жие ся нашимъ ґазетамъ?

Торôкъ була о тôмъ мова въ „Зорѣ“. Тамъ стояло написано, що всѣ нашѝ ґазеты ледви дыхають, бо замало мають передплатникôвъ. Походить то незъ того, щобы Галичанамъ якась політика не подобала ся, бо имъ подай и най-

дены 10 ои вечеромъ вôдôйшовъ дръ Савчакъ пращаный „Громадою“ устами поважаного робôтника Будванюка, а при тôмъ запросивъ дръ Савчакъ всѣхъ членôвъ на 15 с. м. на спôльнѝ сходины, бо радъ буде ще бодай кôлька годинъ перевести середъ Громадянъ. По промовѣ дра Гнатовского мусѣвъ кождый членъ товариства по черзѣ або спѣвати, або декламувати, а около 12 годины розôйшли ся члены домôвъ. На другихъ сходинахъ являть ся такожь нашѝ послы, а зъ початкомъ слѣдуючого мѣсяця почнуть ся популярнѝ вôдчиты для членôвъ.

— **Пята ґімназія у Львовѣ.** Є. В. Цѣсарь довоsливъ постановою зъ дня 4 вересня 1893 р., щобы дотеперѣшну низшу ґімназію пяту у Львовѣ перемѣнити почавши вôдъ року шкôльного 1893/4 на ґімназію 8 клясову, отвираючи постепенно по однôй клясѣ. Сего року отворено при тôй ґімназіи пяту клясу.

— **Въ черновецкій ґімназіи** записало ся сего року до першои клясы 40 Русинôвъ, а рускои мовы вчить ся 43. Богато рускихъ дѣтей не здало вступного испыту до першои клясы, бо не вмѣли нѣмецкои мовы, котра въ тôй ґімназіи есть выкладова.

— **Холера.** Дня 12 жовтня було 51 особъ хорыхъ на холеру; дня 13 жовтня прибуло 17, выздоровѣло 3, померло 9, отже лишило ся 56 хорыхъ. Пôдозрѣнѝ выпадки лучили ся въ Новосѣлцяхъ въ пов сянôцкôмъ, въ пов. станіславôвскôмъ и въ Бабинѣ въ пов. калускôмъ.

— **Огнѣ.** Въ Лагодовѣ наробивъ огонь шкоды на 100 зр.; — въ Лычкôвцяхъ въ пов. гусятиньскôмъ Миколѣ Костельному на 2500 зр., Михайлови Костельному на 1000 зр., Миколѣ Дроздови на 950 зр., Маріи Олѣйникъ на 2000 зр., Миколѣ Олѣйникови на 480 зр. Загальна шкода выносить 6930 зр. и цѣлкомъ не була обезпечена. — Въ Дулибахъ згорѣла коршма вартости 1980 зр., обезпечена на 1200 зр, зъ причины неосторожного обходженя зъ нафтою. — Въ Равѣ въ присѣлку Шабельни пôдложивъ Михайло Кошѣль огонь пôдъ загороду Семка Гаюся, черезъ що той мавъ шкоду на 500 зр., котрѝ не були обезпеченѝ. Кошеля увязнено. — Въ Стрѣлковичахъ погорѣли чотири господарѣ; шкода выносить 4420 зр а була обезпечена на 2670 зр. — Въ Островчику польнôмъ згорѣвъ дôмъ и Кав. Яворского, вартости около 5000 зр. — Въ Новôмъ Яжовѣ погорѣло пять господарѣвъ, котрѝ мають шкоды на звышъ 2000 зр. Шкода не була обезпечена. Въ захôднôй Галичинѣ було такожь послѣдными днями кôлька бôльшихъ огнѣвъ. Идуть маетки въ дымомъ, люде сходять за годину на жебракôвъ, а мимо того є ще такѝ що не хотять обезпечувати своихъ маеткôвъ.

— **Князь Бісмаркъ** запускае бороду. Розумѣе ся, черезъ то войны не буде, лише фотоґрафы и часописи нѣмецкѝ покажуть намъ певно незабавомъ, якъ выглядае бородатый Бісмаркъ. Вôнъ не любить, щобы єму чужа рука господарила на его лици и тому черезъ 60 лѣтъ голивъ ся самъ. Теперь по слабости руки єму трясуть ся, голити ся не може и тому запускае бороду.

Дезертиръ. Дня 9 жовтня с. р. провадивъ богородчаньскій комендантъ жандармеріѣ дезертира оборони краевои Дмитра Рогальского зъ Порогôвъ. Вôнъ зловивъ его въ Богородчанахъ и оба ѣхали пôдводою до Станіславова. Въ дорозѣ коло коршмы недалеко Лысця скочивъ Рогальскій зъ воза, и закимъ жандармъ успѣвъ его зловити, той кинувъ ся въ криницю коло тои коршмы и такъ позбавивъ себе житя. Зъ криницѣ вытягнули его вже неживого.

— **Сынъ и мати.** Въ Роґожнику пôдъ Новымъ Торгомъ лучила ся сумна пригода дня 7 с. м. Сынъ селянки Вікторіѣ Ладзютовои, Иванъ, кинувъ пôдступно свою маму въ криницю. Недавно выслуживъ вôнъ свои лѣта у войску, вернувъ до дому, але не мавъ охоты працювати и не слухавъ матери. Отже пôшовъ десь у свѣтъ, але по якôмсь часѣ вернувъ и зновъ не робивъ нѣчого, тôлько дармо часъ марнувавъ. Коли мати занадто нарѣкала на него, вôнъ постановивъ єѣ позбути ся пôдступомъ. Удавъ наразъ покôрного и взявъ ся до роботы. Дня 7 с. м. рано носивъ воду и нарочно пустивъ коновку въ криницю. Вôдтакъ приликавъ маму на раду, що чинити. Коли она нахилила ся въ криницю, сынъ схопивъ єѣ за ноги и кинувъ въ воду. Самъ налякавъ ся свого вчинку и щезъ десь безъ слѣду. Нещасну матѣрь якось выратовали и она теперь не може нажалувати ся на свого сына. Єго шукають теперь жандармы.

— **Купованє лѣсôвъ громадами.** Громада Устє руске въ горлицкôмъ повѣтѣ купила вôдъ Арона Вайнберґера 240 морґôвъ лѣса за 10.500 зр. Такожь громада Липна того-жь повѣта набула вôдъ ґр. Потулицкого 50 морґôвъ лѣса за 6000 зр.

— **Самоубійство чи припадокъ.** Дня 8 жовтня найдено на шляху зелѣзничôмъ въ громадѣ Перекопана коло Перемышля трупа рекрута Михайла Сикоры, що служивъ при вôддѣлѣ треновôмъ. Трупъ представлявъ страшный видъ: кадовбъ лежавъ особно, ноги вôдтятѝ о кôльканацять крокôвъ дальше, а голова въ корчахъ при надкушенôмъ бохонци комісного хлѣба. Сикору переѣхавъ поѣздъ зелѣзничій, однакъ не знати, чи вôнъ самъ кинувъ ся пôдъ колеса поѣзду, чи дôставъ ся тамъ лише случайно

— **Убійство.** Зъ Рыкова въ повѣтѣ золочѣвскôмъ доносять намъ, що тамъ Семко Коваликъ и его сестра Ганка Редькова на смерть задушили Марію Коваликъ, жѣнку Семкову. Люде дивували ся, чому она такъ нагло померла, ажь комісія дойшла, длячого. Але причины убійства нѣхто добре не знає. Яка ще дичь мѣжь людьми.

✝ Посмертнѝ вѣсти.

О. Григорій Ганкевичь титулярный совѣтникъ станіславôвскои консисторіѣ и парохъ Синькова надъ Днѣстромъ, упокоивъ ся скоропостижно дня 8 жовтня въ 62-ôмъ роцѣ житя а 73 ôмъ священьства. — Александеръ Коцовскій, ц. к. поборець податковый въ Перемышлянахъ, померъ нагло по тридневнôмъ побутѣ въ Карльсбадѣ.

лѣпшу політику въ ґазетѣ, ихъ то не обходить и они ґазетѣ не поможуть. Походить то зъ того, що у насъ ще не чують потребы щось читати и то не лише селяне, але навѣть интеліґенція. Розказують, якъ разъ прийшовъ сусѣдъ до сусѣда и побачивъ на столѣ календарь, здивувавъ ся дуже и повѣдае: „Овъ, сусѣдо-єгомостю, вы вже въ літературу зачинаете бавити ся“. Отже навѣть календарь здивувавъ сусѣда, бо на що его? А до того ще буває неразъ, коли интеліґенція зъ сѣлъ „передплачує“ часописи, то въ значнôй части не платить за нихъ навѣть пôзнѣйше и тому не знати длячого зве ся передплатниками, коли напередъ не платять. Винна тому не такъ бѣда, якъ бôльше слабе почутє обовязку. У бѣднѣйшои верствы, якъ у селянъ, учителѣвъ народныхъ и т. п. се почутє бôльше розвинене, якъ у такъ званои высшои интеліґенціи. Коли селянинъ завинить на пр. грошѣ въ „Просвѣтѣ“, то пише завчасу: „Найлюбѣйша Просвѣто! Кланяю ся низькимъ поклономъ.... не гнѣвайте ся.... потерпѣть до осени, я заплачу“. И справдѣ додержує слова. А для интеліґенціи треба вже припуки, треба писати та упоминати ся. Є навѣть такѝ, що якъ имъ написати: „будьте ласкавѝ, пришлѣть грошѣ, що-сте виннѝ“, то они вôдписують: „Вы сякѝ-такѝ, хиба я не вартъ ґазету за дармо дôставати“ або „хиба менѣ не вѣрите, що не хочете поборгувати“. А жаденъ не хоче того знати, що ґазета, хочь бы она выходила тôлько разъ на двѣ недѣлѣ, коштуе дуже богато: фабрика за папѣръ жадае грошей заразъ, друкарня такожь тай тымъ, що напишуть, треба щось заплатити, бо денникарѣ зъ того мусять жити — они не мають часу на иншу роботу. Колижь тѝ, що замовили ґазету, не дають грошей, звôдкижь она може жити? Дивнѝ тѝ люде и несовѣстнѝ. То якъ хто собѣ для розрывки пôде на музику до коршмы або до буды на ярмарку подивити ся на „кумедію“, то тамъ заплатить, а за розрывку и науку, таку якъ кожда ґазета дае, чи не треба заплатити? Вже мы Русины, хочь якѝ мы бѣднѝ, маємо ґазеты, що на рôкъ коштують звышь 30.000 зр. Кôлькожь то треба заходу, щобы тôлько грошей стягнути? Выходить зъ того така наука: На замовлене не повинно ся ґазеты посылати, лише за готовѝ грошѣ. А вже якъ кому адміністрація повѣрить и дасть на кредитъ, то най же вмѣє то довѣрє оцѣнити и чимскорше старае ся сплатити довгъ, бо то нетôлько неладно не дотримати слова, але й передъ людьми соромъ, и передъ Богомъ грѣхъ.

(Конець буде.)

ТЕЛЕГРАМЫ.

Гавръ 16 жовтня. Надост. Архікн. Францъ Фердинандъ д'Єстъ приѣхавъ тутъ зъ Нового Йорку и поѣхавъ дальше до Парижа.

Парижь 16 жовтня. Царь прислалъ зъ нагоды приѣзду россійскои ескадры до Франціи телеґраму до президента Карнота, въ котрôй повѣдомляе его, що вел. князѣ Серґій и Володимиръ приѣдуть на торжества до Парижа.

Тульонъ 16 жовтня. Въ честь россійскои ескадры вôдбуло ся вчера величаве венеціяльне торжество и пиръ на корабли „Формідабль“. Адміралъ Боасу тоастувавъ въ честь царскои пары, россійскои арміѣ и маринарки. Передъ полуднемъ вôдбуло ся снѣданє, пôдчасъ котрого меръ зазначивъ, що сполучене Франціѣ зъ Россією есть найлѣпшимъ доказомъ, що горячимъ бажанемъ Франціѣ есть побачити въ Европѣ надходячу еру мира и добробыту. Адміралъ Авелянъ запримѣтивъ въ своѣмъ тоастѣ, що приняте россійскои фльоты есть доказомъ симпатіѣ обохъ народôвъ.

Букарештъ 16 жовтня. Жена румуньского наслѣдника престола привела на свѣтъ сына.

Санъ-Мартіно 16 жовтня. Въ присутности королевскои пары, князѣвъ, міністрôвъ, ґенераліцѣ и повномôчникôвъ войсковыхъ Австро-Угорщины и Франціѣ вôдбуло ся торжественне вôдкрыте памятника Віктора Емануила.

Ґенова 16 жовтня. Середъ великого ентузіязму вôдбуло ся въ присутности Кріспіого вôдкрыте памятника Ґарібальдіого.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный вôдъ 1 червня 1893, пôсля львôвск. год.

Вôдходять до

	Поспѣшный		Особовый			
Кракова	3·01	10·41	5 26	11·11	7·36	—
Пôдволочискъ	6·44	3·20	10·16	11·11	—	—
Пôдвол. Пôдзам.	6·54	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6·36	—	10·36	3·31	10·56	—
Стрыя	—	—	10·26	7·21	3 41	8·01
Белзця.	—	—	9·56	7·21	—	—

Приходять зъ

Кракова	3 08	6·01	6·36	9·41	9·35	—
Пôдволочискъ	2 48	10·02	6 21	9·46	—	—
Пôдвол. Пôдзам.	2 34	9·46	9·21	5·55	—	—
Черновець	10·10	—	7·11	7 59	12·51	—
Стрыя	—	—	1·08	9·06	9·52	2 38
Белзця.	—	—	8·16	5·26	—	—

Числа товстѝ, означають пору нôчну вôдъ 6 год. вечеромъ до 5 год. 59 мін. рано.

Часъ поданый пôсля годинника львôвского вôнъ рôвнить ся о 35 мінутъ вôдъ середно-европейского (зелѣзничого): коли на зелѣзници 12 год., то на львôвскôмъ годиннику 12 год. и 35 мін.

За редакцію вôдповѣдае Адамъ Креховецкій

ИНСЕРАТЫ

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ") якъ для „Народнои Часописи" такъ такожь для „Ґазеты Львôвскои" принимае лишь „Бюро Дневникôвъ" Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де такожь знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.